

4.6.5 Gytebestand hos snabeluer – fiskebestand under oppbygging

Institusjoner

Havforskningsinstituttet, PINRO og ICES

Forfattere

Kjell Nedreaas og Benjamin Planque

Datagrunnlag

Måleserier vedlikeholdt av Havforskningsinstituttet og PINRO

Referanse

ICES (2009) Report of the Arctic Fisheries Working Group

Type indikator

Tilstandsindikator

Referanseverdi

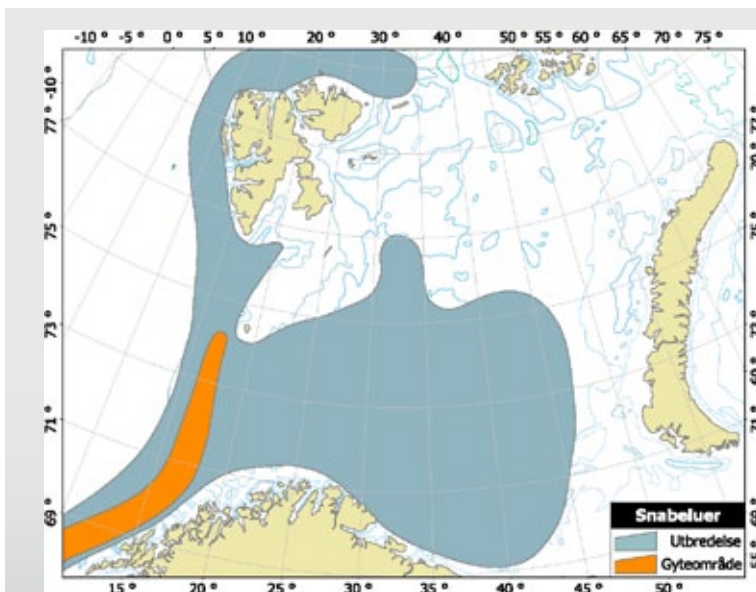
Føre var-gytebestanden (ikke kjent)

Tiltaksgrense

Tiltaksgrense er ikke kjent

SVO-relevans

Lofoten – Tromsøflaket – Polarfronten

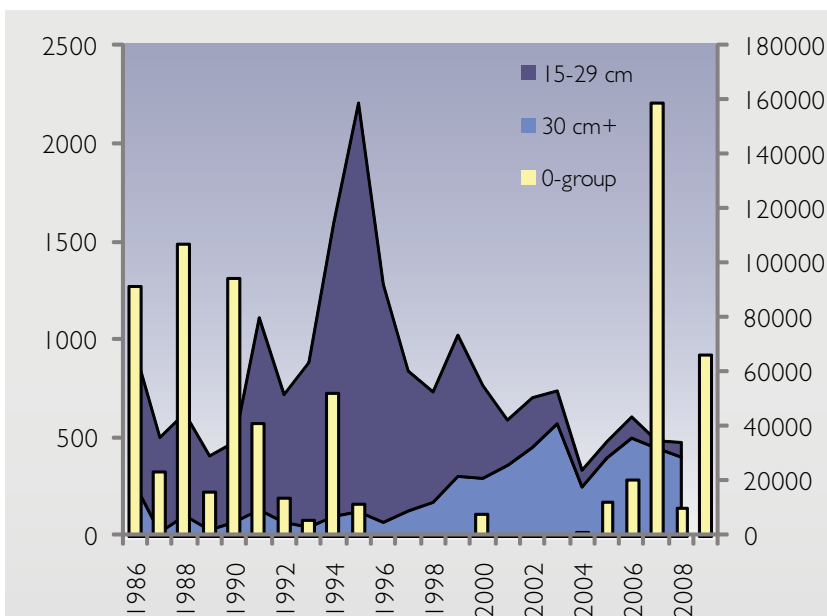
Figur 4.6.5.1

Utbredelseskart over snabeluerbestanden.

Et nytt år med data for denne bestanden forandrer ikke ICES sin bestandsvurdering. Bestanden av snabeluer er vurdert som "under gjenoppbygging". Bestanden har hatt sviktende rekruttering siden 1991, og gytebiomassen består nesten fullstendig av årsklasser født før dette tidspunktet. Innføringen av strenge reguleringer, basert på føre-var-prinsippet, har ført til en økning i den voksne delen av bestanden. Etter 2004 kan det ses tegn til økt rekruttering. Biomassen av juvenile fisk er på et historisk lavt nivå, og de få gode årsklassene som er observert siden 2005 vil ikke komme inn i gytebestanden før 2016. Opprettholdelsen av tiltak for å beskytte både den juvenile og voksne delen av bestanden er nødvendig for å tillate gjenoppbygging av bestanden. Det er derfor svært viktig at denne yngelen får det beste vern fra å bli tatt som bifangst i alle fiskerier, inkl. rekefisket. Dette vil sikre at de rekrutterende årsklassene får bidra så mye som mulig til gjenoppbygging av bestanden.

Et nystartet direkte fiskeri gir stor grunn til bekymring for snabeluerbestandens fremtid. Fra og med 2007 har Den nordøstatlantiske fiskerikommisjon (NEAFC) satt en årlig kvote som kan fiskes i et kappfiskeri (olympisk fiske) i internasjonalt farvann. Etter dette har fangstene i internasjonalt farvann gått ned, men det antas at dagens nivå (rundt 10 000 tonn) ikke er ødeleggende for gjenoppbygging av bestanden. Yngel er også tatt som bifangst i alle fiskerier, inkl. rekefisket.

ICES gjentar sitt råd fra i fjor og tilrår forbud mot direkte trålfiske etter snabeluer i områdene I og II. Forbud mot fiske i enkelte områder må opprettholdes, og tillatte bifangstgrenser bør settes så lave som

Figur 4.6.5.2

Utviklingen av snabeluerbestanden (*Sebastes mentella*) slik den er registrert på instituttets tokt nord for 69°N i Barentshavet og ved Svalbard. Mørkt område: umoden 15-29 cm snabeluer (antall i millioner, venstre akse). Lyst område: snabeluer (antall i millioner) større enn 30 cm. Nedgangen i 2004 skyldes mest sannsynlig utvandring til Norskehavet. 0-gruppeindeksen (fra årlige tokt med flytetrål i Barentshavet/Svalbard) er vist som mål på rekrutteringen (søyler, høyre akse).

mulig inntil en klar økning i gytebestand og yngelforekomster kan bekreftes. Med dette forventes at menneskelig påvirkning er redusert, og at bestanden kan bygges opp over tid.

Teknisk vurdering

Indikatoren er under utvikling.

Økosystemvurdering

Snabeluer lever av plankton i de første leveårene, deretter av større plankton og fisk. Snabeluer er også føde for annen fisk. I det pelagiske larvestadiet blir den beitet på av mange arter som har overlappende utbredelse, både sild (4.5.1), kolmule (4.5.2) og

torskefisk. Som yngel og ungfisk blir den beitet på av torskefisk og blåkveite (4.6.3), og voksne snabeluer er også et ettertraktet bytte for klappmyss. Snabeluerens betydning som føde for nordøstarktisk torsk (4.6.1) er årlig kvantifisert tilbake til 1984. Forvaltningen av uerbestandene er et eksempel på bestander som for tiden ikke er store nok til å utnytte og omsette tilgangen av planktonorganismer.

Ueryngelen er viktige planktonpisere, og frem til 1990 var det store mengder snabelueryngel i Barentshavet hver sommer og høst som utnyttet planktonproduksjonen, og som utgjorde et viktig næringstilbud for andre fiskeslag. Vi vet ikke om andre planktonpisere som har overtatt denne nisjen, og vi må sikre oss at vi har nok planktonspisende fisk i de ulike havområdene slik at planktonproduksjonen blir utnyttet til produksjon av fisk.